

Mjenjamo zakone kao košulje. Jedan dan jedna, drugi dan druga, itd. Ponekad promijenimo dvije ili više košulja dnevno ali se ništa dobrog ne događa što nas prirodno dodatnu frustrira. Otprilike tako izgleda dnevno „prelijevanje šupljeg u prazno“ naše Vlade. Kad se je donosio zakon o strateškim investicijama govorilo se o tsunamiju. Ništa se nije dogodilo. Hvaljene predstečajne nagodbe pokazale su da privatno vlasništvo (potraživanja - imovina - vjerovnika) nije neupitno u Lijepoj našoj. Sada Vlada „varaća“ predstečajne nagodbe u stečajni zakon. Pravna struka negoduje. Međutim kada se utapamo, mislim na hrvatsko gospodarstvo, svaka je „slamka spasa“ dobro došla.

Hrvatsko je gospodarstvo u ozbiljnoj krizi. Zapravo, može se reći, hrvatsko gospodarstvo samo nekim nadnaravnim slučajem nije u potpunosti završilo u stečaju ili predstečajnoj nagodbi. Tvrdoglava neoliberalistička politika - kako u prošlosti tako i danas a nema uvjerljivih dokaza da neće biti obrazac - ponašanja sutra - izravno destruirati hrvatsko gospodarstvo. Ovom svakako valja pridodati hrvatsku „kreativnost“ ignoriranja ekonomskih zakonitosti.

Sjetimo se samo obrazloženja kako nije potrebno restrukturirati lokalnu upravu i samoupravo, da bi danas tu istu lokalnu upravu i samoupravo centralna vlast dovela do razine kada njezin opstanak postaje upitan. Najglasniji su lokalni dužnosnici koji su članovi vladajuće stranke što je, moramo priznati, novina u našoj kratkoj političkoj povijesti. Sve je prirodno u Lijepoj našoj jer nam predstoje parlamentarni izbori i pokušaj vladajućih da dobiju povjerenje narednih četiri godine. O tome se u tiskovinu otvoreno progovara. Prijedlozi se donose za dnevne potrebe što znači da im se poklanja mala ili nikakva pažnja prilikom njihovog osmišljavanja. Tako, recimo, prirez na dohodak, za mene rentni porez lokalne uprave i samouprave, obilato punipračune pojedinih jedinica lokalne uprave i samouprave, recimo Zaprešić, koje su tek spavaonice gdje zaposleni spavaju. Nekad smo ih nazivali gradovi spavaonice. Umjesto da prirez na dohodak ubiru jedinice lokalne uprave i samouprave koje brinu o razvoju svog gospodarstva, mi imamo upravo suprotnu filozofiju. Bitno je gdje djelatnik spava a nije bitno gdje ostvaruje dohodak. To je nedopustivo. Štitimo standard opće i zajedničke potrošnje u nadležnosti lokalne uprave i samouprave koja ne brine o svom razvoju. Istovremeno ne vodimo računa o gradovima i područjima koja su ratom devastirana recimo Slavonija i ne samo ona.

Nelikvidnost uporno želimo riješiti ali u tome nikako ne uspjevamo. Problem je trivijalan. Nelikvidnost u Lijepoj našoj nije monetarni već strukturni problem. Nikakva štamparija ili otpis nepodmirenih potraživanja neće riješiti nelikvidnost. Problem je, što tvrdim dvadeset godina, u realnoj inflaciji. Drugim riječima, nelikvidnost valja identificirati kao složeni indeks koji nam pokazuje entropiju hrvatskog gospodarstva.

Po nekim ekonomistima već smo ušli u zonu deflacije. Za deflaciju je Keynes reako kako je ona pogubna i neuporedivo gora od inflacije. O tome se u vladi ne govori niti vode bilo kakve relevantne rasprave (zainteresirani čitatelj može na ovim stranicama u Ekonomija/Economics god. XXI, broj 1., naći zanimljivo razmišljanje Dubravka Radoševića), a analize su ionako tek prigodne.

Deflacija uvećana za nelikvidnost znači katastrofu za oboljelo hrvatsko gospodarstvo. Upravo zato predviđam pad BDP-a u narednoj godini. Nikakva štamparija neće riješiti problem. Potreban je ozbiljan zaokret u eknomskoj politici. Mislim da je nerealno očekivati promjene u eknomskoj politici u narednoj godini.

Zagovornici fisknog tečaja kune tvrdili su da deprecijacija kune neće dinamizirati izvoz. Međutim, podaci za ovu godinu pokazuju da blaga deprecijacija uz suzdržanost poslovnih banaka u kreditnoj aktivnosti donose pozitivni rezultat na računu platne bilance. Jasno, rezultati nisu spektakularni ali nisu zanemarivi. Drugim riječima, potrebno je bez bilo kakvog sustezanja biti hrabriji. Pri tom mislim na veću emisiju aktivnost centralne banke koja bi svoju povećanu emisiju aktivnost usmjerila u pravcu terminskog otkupa deviznog priliva izvoznika. Reći ćete, dragi čitatelju, kako se vraćam selektivnim kreditima i u pravu ste.

Nadao sam se da će neuporedivo više pažnje pobuditi pismo bivšeg premijera Valentića, iz 1995. godine. Tekst u tiskovini dobro je strukturiran što pokazuje da je novinar vjerovao kako će spomenuto pismo izazvati buru. Na žalost nismo imali buru čak ni u čaši. Svi su prešli preko tog pisma. Kako pozicija tako i opozicija. Međutim, pismo gospodina Valentića bilo je prorčko i kao takvo zaslužilo je najveću moguću pažnju. Neću ulaziti u sadržaj i naglaske u pismu, ali ću jasno izreći svoj stav. Po mome mišljenju psimo je snažnim potezima, u vektorskom smislu, jasno identificiralo moguću budućnost ukoliko se problemima fiskalnog sustava i fiskalne politike ne pristupi na radikalno drugačiji način. Da je gospodin Valentić kojim slučajem pisao pismo početkom 1999. godine njegovo pismo imalo bi status proročkog dokumenta. Valentzić je bio u pravu. Valentić je otišao. Drugi koji su došli nastavili su po onoj narodnoj „pleti kotac ko i otac“. I tako mic po mic zadužili smo se iznad dopustive razine; iznosa BDP-a. Javni dug je, sukladno mojoj analizi iz 2007., nekontroliran. Zaposlenost i nezaposlenost idu svojim putem. Političari na vlasti obećavaju; opobenjaci osporavaju. Nitko ne daje rješenja. I tako od danas do sutra. Ipak, nadam se, nećemo valjda dozvoliti da izgore prsti jer je šibica davno izgorila.